

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 11 Aralık 2020
Sayı : 1509

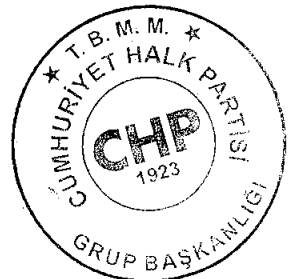
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 08.12.2020

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Adalet
Tarih : 11 Aralık 2020	Esas No: 2/3257

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİGİ
11 Aralık 2020
Numara:

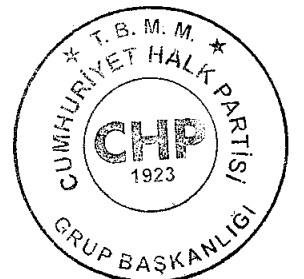
TBMM GENEL EVRAK
11 Aralık 2020
No: 752324
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 2. bölümünde "Tutuklama" başlığı altında 100 ile 108. Maddeleri arasında düzenlenen tutuklamanın, şüpheli veya sanığın kaçmasını önlemek ve delillerin korunmasını sağlamak olmak üzere iki temel amacı bulunmaktadır. Tutuklama, bir ceza veya cezanın infazı aracı olmamakla birlikte geçici bir koruma tedbiridir. Koruma tedbirlerinin kişinin temel hak ve özgürlüklerine doğrudan müdahale niteliğinde olması nedeniyle, kanunda ayrıntılı bir şekilde düzenlenerek sıkı koşullara bağlanmıştır. Şüpheli veya sanığın tutuklu kalabilmesi için yargılamanın başında var olan tutuklama nedenlerinin daha sonraki aşamalarda da devam etmesi gerekmektedir. Tutuklama nedeninin ortadan kalkması halinde tutukluluk halinin de sona ermesi gerekir. Ancak bazı durumlarda, kanunda öngörülen hallerin gerçekleşmemesi yahut yargılamanın başında var olan tutuklama nedeninin yargılamanın sonunda haksız olduğunun anlaşılması sonucunda bu koruma tedbirlerine maruz kalan kişilerin maddi ve manevi zarara uğramaları mümkün olmaktadır. Hukuk devletinin bir gereği olarak ise devletin organları aracılığıyla işlenen hukuki eylem ve işlemler nedeniyle meydana gelen maddi ve manevi zararı devletin tazmin etmesi gerekmektedir. Bahsedilen koruma tedbirlerinden doğan zararların tazmini ise 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda düzenlenmiştir.

Koruma tedbirlerinden doğan zararın giderilmesi, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 7. bölümünde "Koruma Tedbirleri Nedeniyle Tazminat" başlığı altında 141. ile 144. maddeleri arasında düzenlenmiş olup madde 141'de kişilerin hangi durumların varlığı halinde devletten tazminat talep edilebileceği tek tek sayılmıştır. Anılan maddenin d bendinde "Kanuna uygun olarak tutuklandığı halde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen" şeklinde bir düzenleme yapılmıştır. Tutukluluktaki makul süre ile yargılanmadaki makul süre birbirinden farklı olup ayrı bir biçimde değerlendirilmektedir. Bir dava, uzun süre devam etmesine rağmen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/1. maddesinde düzenlenen "makul sürede yargılanma hakkı" ilkesine aykırılık teşkil etmeyebilir. Ancak yargılama devam ettiği sürece kişi makul süreyi aşan bir biçimde tutuklu kalmaması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan hususlar kapsamında kişi, yargılaması devam ederken hukuka uygun bir sebepten dolayı gözaltında tutulabilir ve tutuklanabilir. Ancak bazen kişiler makul sürede yargılama mercii önüne çıkarılmadan gözaltında ve tutuklu olarak kalmakta olup uzunca bir sürenin ardından haklarında hapis cezasına hükmedilebilmektedir. Hakkında hapis cezasına hükmedilen kişinin gözaltı ve tutuklukta geçirmiş olduğu süreler 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 107. maddesinde düzenlenen koşullu salıvermenin şartlarının gerçekleşmesi halinde kişinin cezaevinde geçirmesi öngörülen süreden mahsup edilmesi gerekir. Aynı zamanda kişinin yargılanması esnasında gözaltı ve tutuklulukta geçirmiş olduğu süreler, koşullu salıverilmesi için öngörülen süreden daha fazla olması halinde haksız bir tutuklamanın varlığı kabul edilmelidir. Dolayısıyla kişinin fazladan gözaltı ve tutuklukta geçirdiği sürelerde maddi ve manevi zarara uğradığı kabul edilerek bu zarar devlet tarafından tazmin edilmesi gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Madde ile yargılamasının başında var olan hukuki sebepten dolayı tutuklanarak makul süre içinde yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen kişinin, gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği sürelerin hakkında hapis cezası verilmesiyle birlikte 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu’nda öngörülen koşullu salıverilmesi için öngörülen süreden daha fazla olması halinde meydana gelmiş olan maddi ve manevi zararlarının devlet tarafından tazmin edilmesi hedeflenmektedir.

MADDE 2 - Yürürlük maddesidir.

MADDE 3 - Yürütme maddesidir.

5271 SAYILI CEZA MUHAEMESİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 – 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 141’inci maddesinin birinci fıkrasının d bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(d) Kanuna uygun olarak tutuklandığı halde makul sürede yargılama mercii huzuruna çıkarılmayan ve bu süre içinde hakkında hüküm verilmeyen; hakkında hapis cezasına hükmedilmesi halinde gözaltı ve tutuklulukta geçirdiği süreler kanunda öngörülen koşullu salıverme süresinden fazla olan”

MADDE 2 – Bu Kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

